

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 1Co/57/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8713218294
Dátum vydania rozhodnutia: 03. 06. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Eva Šofranková
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2015:8713218294.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Evy Šofrankovej a členov senátu JUDr. Anny Ilčinovej a JUDr. Gabriely Klenkovej, PhD. v právnej veci žalobcu: Prvá stavebná sporiteľňa, a. s., IČO: 31 335 004, Bajkalská 30, 829 48 Bratislava, proti žalovaným 1. J. E., nar. XX.XX.XXXX, bytom L., H. XXX a 2. D. E., nar. XX.XX.XXXX, bytom L., H. XXX, v konaní o zaplatenie 12 079,16 Eur s prísl., o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Poprad zo dňa 18. 11. 2014, č. k. 11C/113/2014-46 takto jednohlasne

rozhodol:

Odmieťa odvolanie vo výroku o uložení povinnosti žalovaným v 1. a 2.rade zaplatiť žalobcovi spoločne a nerozdielne sumu 8 533,96 Eur s prísl..

Potvrďuje rozsudok vo výroku o zamietnutí žaloby v časti istiny 3 545,20 Eur a vo výroku o povolení žalovaných v 1. a 2.rade zaplatiť žalobcovi sumu 8 533,96 Eur v mesačných splátkach po 90 Eur splatnými do 25-teho dňa v mesiaci počnúc právoplatnosťou rozsudku.

odôvodnenie:

Okresný súd Poprad (ďalej len „súd prvého stupňa“) napadnutým rozsudkom uložil žalovaným v 1.a 2.rade povinnosť spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobcovi sumu 8 533,96 Eur s 6,9 % ročným úrokom z omeškania odo dňa 01. 12. 2013 do zaplatenia, a to v pravidelných 90-eurových mesačných splátkach splatných vždy do 25.-teho dňa v mesiaci počnúc dňom právoplatnosti rozsudku pod stratou výhody splátok s tým, že neuhradením jednej splátky sa stáva splatným celý dlh. V časti istiny 3 545,20 Eur návrh zamietol a vyslovil, že o trovách konania rozhodne do 30 dní po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej.

Vykonaným dokazovaním mal za preukázané, že účastníci konania dňa 14. 01. 2010 uzatvorili zmluvu o mimoriadnom medziúvere a stavebnom úvere. V dôsledku neplnenia si povinnosti zo strany žalovaných, žalobca od zmluvy odstúpil listom zo dňa 14. 08. 2013.

Hoci úverová zmluva v zmysle ust. § 497 a nasl. Obchodného zákonníka je absolútnym obchodno-záväzkovým právnym vzťahom, vzhľadom na charakter účastníkov zmluvy, ako aj s prihliadnutím na obsah zmluvných podmienok, súd prvého stupňa na tento právny vzťah aplikoval ustanovenia Občianskeho zákonníka.

Na základe uzatvorenej zmluvy žalovaným boli poskytnuté finančné prostriedky 11 500 Eur a žalovaní uhradili žalobcovi sumu 2 966,04 Eur. Neuhradená tak ostala suma 8 533,96 Eur so zákonným úrokom z

omeškania vo výške 6,9 % ročne. V tejto časti súd prvého stupňa žalobcom uplatnený nárok považoval za dôvodný, odôvodňujúci, že odstúpením od zmluvy má žalobca nárok len na rozdiel sumy, ktorú žalovaným poskytol a ktorú žalovaní uhradili (11 500 Eur - 2 966,04 Eur). Súd zároveň žalovaným umožnil dlžnú sumu platiť v pravidelných 90-eurových splátkach vždy do 25.-teho dňa v mesiaci počnúc dňom právoplatnosti rozsudku odôvodňujúc, že žalovaná v 2..rade je nezamestnaná a žalovaný v 1.rade pracuje len na základe dohody o vykonaní práce. V časti istiny 3 543,20 Eur, t. j. rozdielu medzi žalobcom žiadanou sumou a sumou, na ktorú súd zaviazal žalovaných v 1.a 2.rade k úhrade je žaloba nedôvodná, lebo odstúpením od zmluvy zo dňa 14. 08. 2013 došlo k zrušeniu zmluvy a každý z účastníkov je povinný vrátiť druhému všetko čo podľa nej dostal.

Výrok o trovách konania odôvodnil ust. § 151 ods. 3 O. s. p..

Proti tomuto rozsudku podal odvolanie žalobca navrhujúc, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zmenil a zaviazal žalovaných v 1.a 2.rade zaplatiť žalobcovi 12 079,16 Eur s 6,49 % úrokom z istiny 11 786,05 Eur od 01. 12. 2013 do zaplataenia, s 5 % úrokom z omeškania z istiny 11 786,05 Eur od 01. 12. 2013 do zaplataenia a nahradiť trovy prvostupňového a odvolacieho konania. Ako dôvod uviedol, že úverový vzťah bez ohľadu na povahu jeho účastníkov je tzv. absolútnym obchodom. Vyplýva to z ust. § 261 ods. 3 písm. d) Obchodného zákonníka účinného v čase vzniku úverového vzťahu, podľa ktorého sa touto časťou zákona spravujú bez ohľadu na povahu účastníkov záväzkové vzťahy so zmluvy o úvere. Účelom Smernice Rady 93/13/EHS bolo stanoviť všeobecné kritériá na hodnotenie nekalého charakteru zmluvných podmienok v konkrétnych zmluvách bez ohľadu na to, či sa ako zmluvný typ spravujú ustanoveniami Občianskeho zákonníka alebo Obchodného zákonníka. Cieľom smernice nebolo vylúčiť pôsobnosť zákonnej úpravy v prospech spotrebiteľa, ale zabezpečiť, aby nekalé podmienky použité v zmluvách uzatvorených so spotrebiteľom zo strany predajcu alebo dodávateľa podľa ich vnútroštátneho práva neboli záväzné pre spotrebiteľa, aby zmluva bola podľa týchto podmienok naďalej záväzná pre strany, ak je jej ďalšia existencia možná bez akýchkoľvek podmienok (čl. 6 Smernice Rady 93/13/EHS). Žalobca vykonával svoju činnosť v súlade s ustanoveniami zákona č. 310/1992 Zb. o stavebnom sporení a v súlade s ustanoveniami zákona č. 483/2001 Z. z. o bankách a ustanoveniami Obchodného i Občianskeho zákonníka. V tejto súvislosti žalobca osobitne poukázal na špecifickosť stavebného sporenia produktov medziúveru a stavebného úveru.

Základné princípy poskytovania medziúveru, medzi ktoré patrí i to, že dlžník po dobu jeho splácania spláca iba úroky z medziúveru (čl. II. bod 2 zmluvy) „do pridelenia cieľovej sumy zmluvy o stavebnom sporení sa dlžník zaväzuje splácať úroky z mimoriadneho medziúveru pravidelnými mesačnými splátkami vo výške 62,20 Eur“ a súčasne sporí na účte stavebného sporenia, pričom toto sporenie je dotované za podmienok upravených zákonom o stavebnom sporení zo strany štátu poskytnutím štátnej prémie, schvaľuje ho Národná banka Slovenska po dohode s ministerstvom. Nemožno preto konštatovať, že žalobca musel vedieť, že používa neprijateľné podmienky a aké sú následky ich používania, pretože postupoval spôsobom stanoveným zákonom a podľa zásad schválených Národnou bankou Slovenska i Ministerstvom financií SR. V zásadách stavebného sporenia zo dňa 30. 05. 2001 platných v čase uzatvorenia zmluvy je medziúver definovaný ako komerčný stavebný úver, ktorý slúži na preklopenie časového obdobia do pridelenia cieľovej sumy na zmluve o stavebnom sporení. Na poskytnutie medziúveru nemá stavebný sporiteľ nárok. Počas trvania medziúveru spláca stavebný sporiteľ iba úroky z poskytnutého medziúveru. Ak tieto inštitúcie schválili zásady poskytovania medziúveru tak, že tieto možno označiť za neprijateľné podmienky, mali by súčasne niesť zodpovednosť za svoje nesprávne a nezákonné rozhodnutie. Žalobca v tejto súvislosti poukázal aj na skutočnosť, že súd nebol oprávnený hodnotiť nekalú povahu podmienok týkajúcej sa dojednaní o spôsobe úhrady pohľadávky vyplývajúcej zo zmluvy o úvere ako i výšku dohodnutého úroku, keďže ide o dojednania o hlavnom predmete plnenia zmluvy a dojednanie o primeranosti ceny. Účinky odstúpenia od zmluvy, a teda zánik práva a povinností zo zmluvy nastáva ex nunc, okamihom doručenia odstúpenia druhej zmluvnej strane. Odstúpenie sa nedotýka nárokov, ku ktorým došlo do zániku zmluvy odstúpením bez ohľadu na to, o nároky ktorej strany ide. Odstúpenie sa netýka nároku na náhradu škody, na zaplataenie úrokov z omeškania, zmluvnej pokuty, resp. iných dojednaní, ak je z nich zrejmé, že majú trvať aj po zániku zmluvy.

Žalovaní v 1.a 2.rade sa k podanému odvolaniu žalobcu písomne nevyjadrili.

Odvolací súd v zmysle zásad ust. § 212 O. s. p. preskúmal rozsudok spolu s konaním mu predchádzajúcim, vec prejednal bez nariadenia pojednávania v súlade s ust. § 214 ods. 2 O. s. p. a zistil, že odvolanie žalobcu nie je opodstatnené. Odvolací súd pri rozhodovaní bol viazaný rozsahom a dôvodmi podaného odvolania, ktoré odvolateľ v odvolaní konkretizoval.

Na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia je potrebné poukázať na skutočnosť, podľa ktorej ochrana spotrebiteľa v čase uzatvorenia zmluvy bola obsiahnutá v zákone č. 634/1992 Zb. o ochrane spotrebiteľa. Tento právny predpis účinný v čase uzatvorenia zmluvy v ust. § 23a ods. 1 za spotrebiteľské zmluvy považoval zmluvy uzatvorené podľa Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, ako aj všetky iné zmluvy, ktorých charakteristickým znakom je, že sa uzatvárali vo viacerých prípadoch a bolo obvyklé, že spotrebiteľ obsah zmluvy podstatným spôsobom neovplyvňoval. Uvedené ustanovenie teda nevylučovalo, aby charakter spotrebiteľskej zmluvy nemohla mať i zmluva o úvere uzatvorená v súlade s ustanoveniami § 497 a nasl. Obchodného zákonníka.

Základnou črtou spotrebiteľskej zmluvy je to, že je pre spotrebiteľa vopred pripravená a nie je vytvorený priestor na dojednávanie obsahu zmluvy alebo jej zmeny. Zmluva uzatvorená žalobcom túto charakteristiku spĺňa. Súčasťou zmluvy o úvere boli bez akýchkoľvek pochybností všeobecné obchodné podmienky, ktoré spotrebiteľ ovplyvniť nemohol, nakoľko boli už vopred pripravené pre veľký počet spotrebiteľov.

Novela Občianskeho zákonníka uskutočnená zákonom č. 150/2004 Z.z. s účinnosťou od 1.4.2004 zakotvila do nášho súkromného práva právnu úpravu spotrebiteľských zmlúv. Uvedenou novelou bola prebratá i Smernica Rady č. 93/13/EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách, čo je zrejmé z ustanovenia § 879 g Občianskeho zákonníka. Aj keď Občiansky zákonník účinný od 1.4.2004 v ustanovení § 52 ods. 1 za spotrebiteľské označil len odplatné zmluvy upravené v 8. časti Občianskeho zákonníka a zmluvu podľa § 55 Občianskeho zákonníka, táto okolnosť nevylučuje aplikáciu ustanovení § 53 a § 54 Občianskeho zákonníka pri posudzovaní neprijateľných podmienok aj v iných spotrebiteľských zmluvách napr. v úverových zmluvách. Obchodný zákonník účinný v čase uzatvorenia zmluvy právnu úpravu spotrebiteľských zmlúv a ani právnu úpravu neprijateľných podmienok v spotrebiteľských zmluvách vôbec neobsahoval. Tento právny predpis v širšom rámci súkromnoprávnej úpravy, ktorej základným všeobecným predpisom je Občiansky zákonník má postavenie predpisu špeciálneho. Ustanovenie § 1 ods. 2 Obchodného zákonníka priamo ukladá riešiť otázky Obchodným zákonníkom neupravené podľa predpisov Občianskeho práva.

V tejto súvislosti je právne významné ustanovenie § 853 ods. 1 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého občianskoprávne vzťahy pokiaľ nie sú osobitne upravené ani týmto ani iným zákonom sa spravujú ustanoveniami tohto zákona, ktoré upravujú vzťahy obsahom aj účelom im najbližšie. Vychádzajúc z uvedeného v dôsledku nedostatku inej právnej úpravy neprijateľných podmienok pri úverových zmluvách je potrebné vychádzať z ustanovení § 53 a § 54 Občianskeho zákonníka upravujúcich analogický prípad. Inak by sa minula účinkom do nášho právneho poriadku implementovaná Smernica Rady č. 93/13/EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách.

Čo sa týka právnej úpravy odstúpenia od zmluvy táto bola obsiahnutá v dvoch právnych predpisoch a to v Obchodnom zákonníku a v Občianskom zákonníku. Podľa ustanovenia § 349 ods. 1 Obchodného zákonníka odstúpením od zmluvy zmluva zaniká, keď v súlade s týmto zákonom prejav vôle oprávnenej strany odstúpiť od zmluvy je doručený druhej strane. Tento právny predpis v ustanovení § 351 ods. 1 umožňuje, aby určité ustanovenia mohli podľa prejavenej vôle strán alebo vzhľadom na svoju povahu trvať aj po ukončení zmluvy. Na rozdiel od uvedeného Občiansky zákonník s odstúpením od zmluvy v ustanovení § 48 ods. 2 v zásade spája jej zrušenie a to s účinkami od začiatku. Zákonná úprava odstúpenia od zmluvy v Občianskom zákonníku je teda pre žalovaných ako spotrebiteľov výhodnejšia a tejto výhodnejšej úpravy sa žalovaní vzdať nemohli.

V tejto súvislosti je právne významné ustanovenie § 54 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého zmluvné podmienky upravené spotrebiteľskou zmluvou sa nemôžu odchyliť od tohto zákona v neprospech spotrebiteľa. Spotrebiteľ sa najmä nemôže vopred vzdať svojich práv, ktoré mu tento zákon priznáva alebo si inak zhoršiť svoje zmluvné postavenie. V pochybnostiach o obsahu spotrebiteľských zmlúv platí výklad, ktorý je pre spotrebiteľa priaznivejší.

Možnosť použitia Obchodného zákonníka ako aj Občianskeho zákonníka na právny vzťah vzniknutý medzi zmluvnými stranami priamo vyplýva z článku VIII. bod 1 Zmluvy o mimoriadnom medziúvere a stavebnom úvere. Ak samotný žalobca v zmluve umožnil použitie tak Obchodného zákonníka, ako aj Občianskeho zákonníka, použitie pre spotrebiteľa nevýhodnejšej úpravy pri odstúpení od zmluvy vyplývajúcej z Obchodného zákonníka je neprípustné.

Okrem toho ustanovenia Obchodného zákonníka o odstúpení od zmluvy nemožno, ako to už bolo skôr konštatované, aplikovať na zmluvu o úvere uzatvorenú síce podľa ustanovenia § 497 a nasl. Obchodného zákonníka ale majúcu charakter spotrebiteľskej zmluvy podľa ustanovenia § 23a zákona č. 634/1992 Zb. o ochrane spotrebiteľa v znení účinnom v čase uzatvorenia zmluvy. Nebolo by totiž logické, aby pri spotrebiteľských zmluvách uzatvorených podľa Občianskeho zákonníka alebo podľa zákona č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch účinných v čase uzatvorenia zmluvy sa odstúpenie od zmluvy riadilo Občianskym zákonníkom a v iných spotrebiteľských zmluvách uzatvorených podľa ustanovenia § 497 a nasl. Obchodného zákonníka, Obchodným zákonníkom.

Takýmto prístupom by došlo k znevýhodneniu veľkej skupiny spotrebiteľov v porovnaní so skupinou druhou. V tejto súvislosti je potrebné upozorniť, že potreba aplikácie občianskoprávnej úpravy odstúpenia od zmluvy vyplýva tiež z ustanovenia § 5 zákona č. 258/2001 Z. z. v znení účinnom v čase uzatvorenia zmluvy. V poznámke 9 k tomuto ustanoveniu je uvedený odkaz priamo na ustanovenie § 48 Občianskeho zákonníka.

Keďže dôsledkom odstúpenia od zmluvy podľa ust. § 48 ods. 2 Občianskeho zákonníka bolo zrušenie zmluvy s účinkami od začiatku, zrušili sa i ustanovenia zmluvy upravujúce úrok za poskytnutie úveru, zmluvne dohodnutý úrok z omeškania a poplatky za upomienky. Zo zrušenej zmluvy žalobcovi vzniklo právo iba domáhať sa vydania bezdôvodného obohatenia podľa zásad vyplývajúcich z ust. § 451 a nasl. Občianskeho zákonníka. Pri zrušenej zmluve je každý z účastníkov povinný vrátiť druhému všetko, čo podľa nej dostal (§ 457 Občianskeho zákonníka).

Ako vyplýva z obsahu zmluvy žalovaní v 1. a 2.rade na základe zrušenej zmluvy získali finančné prostriedky 11 500 Eur a z tejto čiastky žalobcovi vrátili 2 966,04 Eur (30 x po 62,20 Eur, 7 x po 80,60 Eur, 1 x 500 Eur a 1 x 35,84 Eur).

Zostatok vo výške 8 533,96 Eur (11 500 Eur - 2 966,04 Eur) predstavuje bezdôvodné obohatenie vzniknuté na strane žalovaných, ktoré sú povinní vydať a v prevyšujúcej časti je žaloba o zaplatenie 3 545,20 Eur nedôvodná.

Odvolačný súd preto postupom vyplývajúcim z ust. § 219 ods. 1 a 2 O. s. p. rozsudok vo výroku o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti a vo výroku o povolení zaplatiť sumu 8 533,96 Eur žalovanými v 1.a 2.rade mesačnými splátkami po 90 Eur ako vecne správny potvrdil.

Zároveň podľa ust. § 218 ods. 1 písm. b) O. s. p. odmietol odvolanie žalobcu proti výroku, ktorým bolo žalobe čiastočne vyhovené ako odvolanie podané niekým, kto na odvolanie nie je oprávnený. Nie každý účastník konania môže podať odvolanie proti rozhodnutiu. Predovšetkým ho nemôže podať ten účastník, ktorý sa po vyhlásení rozhodnutia odvolania výslovne vzdal (§ 207 ods. 1 O. s. p.). Oprávnenie k podaniu odvolania chýba tiež účastníkovi, ktorému výrokom rozhodnutia nebola spôsobená určitá hoci i málo významná ujma na jeho právach. Subjektívnym predpokladom na podanie odvolania je to, aby napadnuté rozhodnutie vyznelo v neprospech odvolateľa. Výrok, ktorým bolo žalobe čiastočne

vyhovené, t. j. o zaplataenie sumy 8 533,96 Eur s prísl., žalobcovi žiadna ujma spôsobená nebola, a preto tento účastník vo vzťahu k tomuto výroku právo podať odvolanie nemá.

Odvolací súd zároveň mal na zreteli to, že súd prvého stupňa vo svojom rozhodnutí využil možnosť, že o trovách konania bude rozhodnuté samostatným uznesením. Za takéhoto stavu nebolo potrebné, aby odvolací súd rozhodoval o trovách odvolacieho konania. Súd prvého stupňa, ktorý bude rozhodovať o trovách konania samostatným rozhodnutím, rozhodne aj o trovách odvolacieho konania (§ 224 ods. 4, § 151 ods. 3 O. s. p.).

Rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.